

KRE-DIt 2022/1 Absztraktok

Hittudományi absztraktok

Balogh Péter: A keresztyének egységének szerepe a misszióban. Pál apostol és társai összefogásának példája

A tanulmány a missziológia tárgykörében vizsgálja az egység szerepét. Megállapíthatjuk, hogy a keresztyének egysége önmagában is szolgálja a misszió ügyét, mert a megélt szeretet vonzóvá teszi a közösséghez tartozást. Emellett az aktív missziós szerepvállalás hatékonyságában is nélkülözhetetlen az együttműködés, a szolgálati ajándékok összehangolt egysége. A missziológia szakirodalmára támaszkodva vizsgáljuk a kapcsolatok szerepét a közösségen belül és kívül ható erővonalak mentén. Röviden összegezzük Pál apostol társkapcsolatokra vonatkozó tanítását, amelyet írásain túl élete példájával is bemutat. Személyes kapcsolatait, munkatársi köre és gyülekezeti kötődései mintaként állnak előttünk, amely segíti a vezetőket, hogy az együttműködést munkálják, és a gyülekezet tagjait, hogy munkatársként ismerjék fel és töltsék be szerepüket a test összehangolt egységében.

Kulcsszavak: misszió, egység, kapcsolat, Pál apostol

Jakabné Köves Gyopárka: A szövetségi teológia módszertana

A szövetségi teológia módszertani megközelítései, megoldási kísérletei, és egyben problematikája a 16. századi kezdetektől napjainkig az egység és pluralitás feszültségével viaskodott. A szövetségi teológia a kezdetektől szigorúan ragaszkodott az exegétikai alapú magyarázatokhoz. Ugyanakkor azzal, hogy a szövetségi teológia legtöbb képviselőjénél megjelenik a terminológiában és a rendszeres felosztásban a két, vagy három szövetség alapvető megkülönböztetése, megosztja a szövetségi teológiát és két irányzatra osztja azt. Jelen tanulmány bemutatja, mire alapozza a protestáns szövetségi teológia a cselekedeti szövetség, valamint a pactum salutis intézményét a kegyelmi szövetség mellett, emellett ismerteti azokat a kritikákat, amelyek Isten szövetségét kizárólag kegyelminek tekintik. A diakronikus vizsgálat során felmerül a kérdés, milyen viszonyban állt a szövetségi teológia a rámista módszerrel. A tanulmányban felmutatom a szoros kapcsolatot, miközben emellett érvelek, hogy a két szövetségre épülő teológiai elképzelés nem a rámizmus hatása.

Kulcsszavak: szövetségi teológia, módszertan, cselekedeti szövetség, kegyelmi szövetség, pactum salutis, rámizmus

Pétery Schmidt Zsolt: Mitől teológiai a teológia? Colin Gunton és John Webster bevezetése a dogmatika világába

A tanulmány a teológia tudományának megkülönböztető sajátosságát keresi Colin E. Gunton (1941-2003) és John B. Webster (1955-2016) dogmatika prolegomenához sorolható művei nyomán. A szerzők a magyar nyelvű szakirodalom tükrében nem nevezhetők ismertnek, de nemzetközileg fontosnak mondhatók, szakterületüknek (a teremtéstannak és szentháromságtannak, illetve Eberhard Jüngel és Karl Barth teológiájának) elismert kutatói. A tanulmány Gunton *The One, the Three and the Many* című könyve nyomán számot vet a kortárs teológia kontextusát adó modern kultúrával. Ebben a kontextusban a Webster-től kölcsönzött tautológia (*theological theology*) segít abban, hogy a teológia maradandó értékére figyeljünk. A tautológia feloldását a protestáns rendszeres teológia abban találhatja meg, ha a dogmatikát mint a szent tudományát kezeli. Ehhez fontos számolni a következő paradoxonnal: a teológia nem fogadhatja el a tudományok antropológiai alapvetését, de mégsem lehet kirekeszteni a tudományok világából, anélkül, hogy ezzel megkérdőjeleznénk a tudományos kutatás alapjául szolgáló véleménypluralizmust. A dolgozat konklúziója a következő: „Mitől teológiai teológia? Attól, hogy Isten lényegét a megszentelt emberi gondolkodáson keresztül felelősségteljesen tükrözi vissza a világban. Ebben a teológia intézményesen mint egyház jelenik meg az élet minden területén.”

Kulcsszavak: Webster, Gunton, teológiai teológia, modernitás, dogmatika prolegomena, szent

Stifler Zoltánné: „Semper reformanda” a digitális kor keretei között német és magyar nyelvterületeken

„Semper reformanda”- Az egyház mindig megújulásra szorul. Nem ismeretlen ez a gondolat a 21.századi egyháznak sem. A digitalizáció által új utak nyíltak meg az evangélium hirdetésére. Ezeket az utakat pedig alaposan meg kell ismerni, tanulmányozni és teológiailag megalapozottá kell tenni. Talán nem túlzás azt állítani, hogy új teológiai diszciplína van kibontakozóban. E jelen tanulmány a médiumok és az egyház kapcsolatát volt hivatott vizsgálni fokozott figyelemmel a svájci, német és magyar területeken. A külföldi és beföldi eredményeket látva a legnagyobb hangsúly a tömegmédia hatásosságára és használhatóságára és kommunikációs aspektusaira esik. Kitértem a posztmodern kor hozta

kommunikációs problémákra, hogy ezzel is árnyaltabb képet kaphassunk a médiumok társadalomra gyakorolt hatásáról.

Kulcsszavak: Semper reformanda, digitális, kommunikáció, médiumok, posztmodern, egyház, megújulás

Jogtudományi absztraktok

Adler Brigitta: Protokoll és jogok – problémafelvetés a szülészeti ellátást meghatározó szokásokról

A tanulmány célja, hogy a Magyarországon kialakult és megszilárdult szülészeti ellátás néhány alapvető szokásán keresztül – kritikai elemzés keretében – bemutassa a szülészeti rendszer működését, jellemző vonásait, ezen keresztül pedig felhívja a figyelmet annak káros gyakorlataira.

A tanulmány külön kitér többek közt a beleegyezés és önrendelkezés kérdésére; így érint egyes rutin lépéseket, mint például a szülés során megtiltott szabad mozgást, az indikáció nélkül végzett gátmetszést; vagy épp a paternalizmust.

A bizonyítékokon alapuló orvoslás eredményeivel összhangban kijelenthető, hogy a tanulmányban bemutatott rutinszerű, jogsértő gyakorlatok általánossá tételét sem orvosi, sem jogi, sem pedig etikai szempontból nem lehet igazolni. A tanulmány konklúziójaként kimondható, hogy szükséges az ellátás minőségét meghatározó házirendek, protokollok és szokások felülvizsgálata, továbbá az országosan egységes eljárásrend kialakítása.

Kulcsszavak: szülészet, szülészeti szokásjog, betegjogok, perinatális jogsértések, méltóságteljes szülés.

Holló Róbert: Az amerikai indiánok önrendelkezéshez való joga

Nincs szentebb jog egy nemzet, egy nép számára, mint, hogy szabadon, minden külső beavatkozás nélkül meghatározhatja kulturális, gazdasági, társadalmi és – természetesen – politikai jövőjét. Ennek a jognak a legteljesebb megvalósulásáról akkor beszélhetünk, ha a nemzetek szabadon kormányozhatják magukat. Amikor ez bekövetkezik, azt önrendelkezési jognak nevezzük; amikor pedig gyakorolják, akkor önkormányzásnak.

Marshall főbíró indiánjogi munkájától és számos más mérföldkönek számító döntésétől kezdve, más jogszabályokon keresztül, az 1975-ös indián önrendelkezési és oktatási támogatási törvény (ISDEAA) lett az Egyesült Államok modern szövetségi indiánpolitikájának sarokköve. Az ISDEAA 1988-as módosítása kibővítette a törzsi önkormányzatiságot, hozzásegítve az amerikai őslakos nemzeteket az önrendelkezési szabadságukhoz való visszatéréshez, amely egykoron a törzsi szuverenitásukból eredt. A törzsi önkormányzatiság szélesebb körű mozgalmának törvényi megalapozásával a törzsi törvényhozás, és annak parlamenti jellegű különleges testületi formációinak elismerése azt segítette elő, hogy az indián nemzetek jobb minőségű kormányzást tudjanak biztosítani tagjaik számára, mind a távoli szövetségi bürokrácia. Az 1994-es és 2000-es évek későbbi jogalkotása, valamint a kibővített és finomított öngazgatási politika olyan sikeresnek bizonyult, hogy ma már a szövetségi indián nemzetek több mint fele létrehozott valamilyen testületet saját jogalkotására, és úgy döntött, hogy ügyeiket saját maguk intézik, nem pedig szövetségi ügynökségek.

Ez a cikk áttekinti a modern amerikai szövetségi indián politika történetét, valamint megvilágítja az önkormányzatiság és a törzsi jogalkotás alapvető jogforrásait, elemeit, rámutat a jelentősebb kihívásokra, és ötleteket vet fel az elkövetkező évek lehetséges irányaira.

Kulcsszavak: USA, őslakos nemzetek, önrendelkezés, önkormányzás, törzsi jogalkotás

Lajos Edina: Az emberi jogok védelmezése vagy a közigazgatás visszásságainak orvoslása?

Az intézmény gyökerei az 1700-as évek elejének Svédorszáig vezetnek bennünket. Az ombudsman fogalmi körébe tartozó tisztségviselőket nemzetközi összevetésben sokféle névvel illetik, például nép ügyvédje, szószóló, nép jogvédő, mediátor stb... Az ombudsman klasszikusan a közigazgatás visszaéléseinek, méltánytalanságainak ellensúlyozására hivatott tisztségviselő volt. Emellett nemzetközi szinten mára elterjedt jelentése szerint az emberi jogok védelmezője.

Álláspontunk szerint e két megközelítés között nemhogy nem áll fenn ellentmondás, de a fogalmak kölcsönösen előfeltételezik is egymást. Az ombudsmanok eszköze az ajánlás, tehát „*saft law*”-t alkalmaznak, ami nem kikényszeríthető. A rendszerváltozást követően hazánkban az állampolgári jogok országgyűlési biztosa töltötte be az általános ombudsmani funkciót, illetve volt két külön biztos. Az új rendszer egyfejűvé tette a struktúrát. Az alapvető jogok

biztos a általános ombudsman, akinek két helyettese van. Az egyik a jövő nemzedékek jogaiért, a másik a nemzetiségek jogaiért felel. A parlament az alapvető jogok biztosát azok közül a kiemelkedő tudású elméleti vagy legalább tízévi szakmai gyakorlattal rendelkező jogászok közül választja meg az összes képviselő legalább kétharmadának voksával, akik harminctödik életévüket betöltötték, és az alapvető jogokat érintő eljárások lefolytatásában, felügyeletében vagy tudományos elméletében jelentős tapasztalatokkal rendelkeznek. A jelölés joga az államfőé. Az ombudsmanhoz a közigazgatás működésének visszássága esetén lehet fordulni. Nem csupán közigazgatási, hanem közszolgáltatást végző szervet is ellenőrizhet a biztos.

Az alapvető jogok biztos a nem vizsgálhatja az Országgyűlés, a köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság, az Állami Számvevőszék, a bíróság, valamint az ügyészség nyomozást végző szerve kivételével az ügyészség tevékenységét. Az ombudsman kezdeményezni a ügyész fellépését, tehet büntetőfeljelentést, utólagos normakontrollt kérhet az Alkotmánybíróságtól.

Kulcsszavak: alapvető jogok biztos a, alapjogvédelem, visszásság, ombudsmani vizsgálat

Molnár Péter: Terminológiai változások az elektronikus közigazgatás területén

Az elektronikus közigazgatáshoz köthető jelenségek köre a technológia fejlődésével napról-napra bővül. A digitalizáció korában az e-közigazgatással összefüggő fogalmak értelmezése sok nehézséget okoz a gyakorló szakembereknek és a kutatóknak egyaránt. Írásomban – elsősorban a hazai és nemzetközi szakirodalomra támaszkodva – az egyes, a tárgyban gyakran használt kifejezések mögött rejlő jelentések feltárására teszek kísérletet, értelmezve az elektronikus közigazgatás, az elektronikus kormányzás és az elektronikus ügyintézés fogalmait, valamint az „elektronikus” és a „digitális közigazgatás” kifejezések közötti különbséget.

Kulcsszavak: közigazgatás, elektronikus közigazgatás, digitalizáció, digitális közigazgatás, elektronikus ügyintézés

Ripszám Dóra: A veszélyhelyzetről röviden, különös tekintettel annak aktualitására

A különleges jogrendet általánosságban olyan kivételes, szükség- vagy válsághelyzetben

lehet bevezetni, amely a normális jogrend keretei között, a meglévő jogszabályok, illetve eljárások útján nem kezelhető eredményesen.

A különleges jogrenden belül is speciálisnak tekinthető a veszélyhelyzet, hiszen ez az egyetlen olyan eleme, amely nem az állam fegyveres védelmére irányul.

Részben a koronavírus járvány kapcsán kihirdetett veszélyhelyzet vezetett az Alaptörvény 9. módosításához, melynek értelmében a veszélyhelyzet szabályozása 2023. július 1-től a következők szerint alakul: *„A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető súlyos esemény – különösen elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség – esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdethet ki.”*

Kulcsszavak: különleges jogrend, veszélyhelyzet, koronavírus, járvány

Szabó Imre Szilárd: Munkajogi kérdések az országgyűlési választásokról

Az országgyűlési választások időpontja nem minősül munkaszüneti napnak, így az ahhoz kapcsolódó eltérő munkajogi szabályok sem kerülnek munkajogi szempontból figyelembevételre. A gyakorlatban így sokszor jelentős kihívást okoz, hogy az általános munkarendtől eltérően munkát végző munkavállaló hogyan tud élni az Alaptörvényben rögzített szavazati jogával. A dolgozatban egyrészt ennek a problematikának a feloldására teszek – vázlatos – kísérletet, másrészt ismertetem, a választási eljárásban – alapvetően önkéntes részvétel alapján – munkát végző szavazatszámláló bizottság tagjaira vonatkozó munkajogi szabályokat; jelezve azt a szabályozási hiátust, ahol jogalkotó beavatkozása válhat szükségessé.

Kulcsszavak: munkajog, választások, szavazás, szavazatszámláló, szavazati jog

Tóth-Gyóllai Dániel: A magyarországi református lelkészképző intézmények állami elismerése

Jelen tanulmányban a Magyarországi Református Egyház lelkészképző intézményeit érintő rendszerváltás körüli felsőoktatás-politikai változásokról értekezem. Kutatási módszerem elsősorban jogi szövegek (törvények, rendeletek), s a jogalkotás mögött álló előkészítő munka (különösen is Országgyűlési naplók) megismerése és elemzése. Feltételezésem, hogy az utóbbi két évtized teológiai képzésére jelentős hatást gyakoroltak az állami elismerés

következtében létrejött keretek. Céloom bemutatni, hogy a református felsőoktatási intézmények működésének kereteire, s e keretek által közvetlenül a szervezési és oktatási tevékenységre miképpen hatott az 1993. évi felsőoktatási törvény által megvalósított állami elismerés. A tanulmányban ezért először az egyházi felsőoktatási intézmények rendszerváltáskori jogállásáról értekezem, majd általában véve az állami elismerés jelentőségét tárgyalom. Ezt követően részletesen elemzem az állami elismeréssel járó jogállásváltozás következményeit többek között az akkreditáció és a kreditrendszer bevezetése kapcsán, majd a szervezeti, oktatási és költségvetési autonómia területein.

Kulcsszavak: felsőoktatás-politika, rendszerváltás, református lelkészképzés, felsőoktatási törvény, Országgyűlés, akkreditáció, kreditrendszer

Történelemtudományi absztraktok

Bári Sándor: Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének eszmerendszere

Jelen tanulmányomban a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének (MANSz.) havilapját, a *Magyar Asszony* 1921-1932 közötti lapszámait vettem vizsgálat alá. Az említett havilapra alapozva kívántam egyfelől megismerni a MANSz. nőképét. Másfelől a folyóiratban meglévő gondolatokat összehasonlítani az úgynevezett reformkonzervatívok, elsősorban Klebelsberg Kuno és Szekfű Gyula politikai gondolatrendszerével. A *Magyar Asszony* és azon keresztül a MANSz. nőképét vegyesnek mondhatjuk, hiszen a családi szerepvállalást illetően a hagyományos értékeket vallották. Ugyanakkor a társadalmi térről szólva nem határoztak meg elméleti korlátokat. Erre jó példát szolgáltat a felsőoktatás teljes megnyitásának szorgalmazása. A szociális és kulturális területeket kitűntetett figyelemmel illették, és ösztönözték a nők ezirányú fokozottabb mobilizációját. Ennek nemzetpolitikai jelentőséget tulajdonítottak. Ez pedig a szebbik nem hagyományos szerepének társadalomra történő kiterjesztésének tekinthető (társadalmi anyaság). E területeken végzett munkával a nemzet (lelki) egységét kívánták biztosítani. Ez pedig a reformkonzervatívok koncepciójával mutat párhuzamot. Munkásságukkal egyúttal az Egységes Párt konszolidációs politikájához is hozzá járultak.

Kulcsszavak: Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, reformkonzervatív, Magyar Asszony, Horthy-korszak, jótékonyági-szociális tevékenységek, kulturális munka

Berek Patrícia: Egy elfeledett magyar zseni – Mihály Dénes, a Telehor feltalálója

“Te, én most olyan halász vagyok, aki képeket halászom ki az éterből.” Ez a mondat egy péceli villa teraszán hangzott el 1912-ben, éppen idén 110 éve, egy akkor 18 éves fiú szájából. A nővérének mondta, Editnek, aki ekkor a világon elsőként tudhatta meg, hogy kisöccse, Mihály Dénes feltalálta a televízió őst, a távolbalátó készüléket. Ez a készülék végül Telehor néven vonult be a technika történelmébe. Számos egyéb találmány is őrzi nevét. Mihály Dénes az egyik legtermékenyebb magyar feltalálóként vonult be a tudománytörténetbe. Páratlan kreativitása és emberszeretete akkor is megnyilvánult, amikor a hitleri Németországban zsidó munkatársait igyekezett menteni a borzalmaktól. A tanulmány magyar és német forrásokból mutatja be az elfeledett magyar zsenit.

Kulcsszavak: Mihály Dénes, Telehor, televízió őse, feltaláló

Horváth Angelus: Egy ellentmondásos viszony: Jászi Oszkár és a zsidóság

Jászi Oszkárnak a zsidósághoz fűződő viszonya, valamint zsidó identitástudata (vagy annak hiánya) hosszú ideje szakmai viták tárgyát képezi. A polgári radikális ideológus asszimiláló zsidó családba született, s már egyetemi éveitől a progresszív eszmék elkötelezett képviselőjévé vált. Zsidó származását mintegy zárójelbe téve támadta politikai ellenfeleit, igen gyakran az antiszemitákéhoz hasonló retorikát alkalmazva, ami miatt sokan öngyűlölő zsidónak minősítették. Jászi rendre visszautasította az ilyen kritikákat, ám élete utolsó szakaszában elismerte, kirohanásai valóban számos félreértésre adhattak okot. Tanulmányomban Jászi írásaira, leveleire támaszkodva megpróbálom bemutatni azokat a kritikus pontokat, melyeken keresztül jobban megérthetőek sajátos nézetei, különös tekintettel a „zsidókérdésben” elfoglalt álláspontjára. Véleményem szerint Jászi esetében megalapozott beszélhetünk önantiszemitizmusról, valamint arról is, hogy kíméletlen szóhasználata – főként az 1910-es években – hozzájárult a zsidóság elleni érzelmek felkorbácsolásában.

Kulcsszavak: zsidó identitás, antiszemitizmus, zsidó öngyűlölet, szocializmus, közösségi identitás

Kiss Anna: A vietnámi háború magyarországi reprezentációjához tartozó források és lehetséges elemzési módjaik

A vietnámi háború volt a hidegháború egyik legmeghatározóbb konfliktusa, mely a médiában is kiemelt szerepet töltött be. Ahhoz, hogy egy átfogó képet kaphassunk a vietnámi háború magyarországi reprezentációjáról meg kell vizsgálnunk a rendelkezésünkre álló forrásokat, ezek lehetnek levéltári források, újságcikkek, visszaemlékezések és számos egyéb dokumentum. A forrásokat az elemzés során megfelelő kritikai attitűddel kell vizsgálni, hiszen számos tényező befolyásolhatja a tartalmukat. Ehhez a folyamathoz hívhatjuk segítségül a diskurzuselemzést, amely alkalmazásával könnyedén rétegeire bonthatjuk a szövegeket. A sajtó vizsgálatakor többek között érdemes megfigyelni a cikkek elhelyezkedését, terjedelmét, azt, hogy milyen más hírek kapnak helyet az adott oldalon.

Kulcsszavak: vietnámi háború, hidegháború, sajtóelemzés, diskurzuselemzés, helikopterszerencsétlenség

Kiss-Mikó Nikoletta: Várjobbágyságtól a köznemességig: A Rádayak eredettörténete

A rádai Ráday család számos, neves tagja vált ismertté a magyarországi tudományos- és hitélet fontos szereplőjeként. A família saját történetét a 11. századig, a Nápoly melletti Caserta településig vezette vissza. Az innen származó Rátót, vagy Ratold nemzetség adta azokat a „mitikus ősoket”, akikre Ráday I. Gedeon is utalt családfakutatásának jegyzeteiben. Ezek, és a belőlük Kazinczy Ferenc által 1827-ben megszerkesztett *Rádayak* című munkája mutatta be először a nagy hatású nemesi családot. A Rádayak őstörténete legalább olyan ködös, mint korai birtoktörténetük részletei, annyi azonban bizonyos, hogy a 14-15. század során a család rádai birtokterületének több része is elzálogosításra került. A zálog összegét új birtokok vételére, s előnyös házasságok megkötésére használták fel. Így a 16. századtól a kisnemesi família egyre feljebb jutott a társadalmi ranglétrán. A 17. századtól kezdődően a Rádayak gazdasági létalapját biztosító birtokállomány főként a Nógrád, s Pest-Pilis-Solt vármegyei földterületekből tevődött össze. A fenti részletadatok megismerésének elengedhetetlen eszköze volt a levéltári kutatások okleveles emlékeinek, és a korábbi családfakutatások eredményeinek összevetése, különös tekintettel a megkötött házasságok vallási összetételére. Ennek vizsgálatából kitűnik, hogy a református Ráday család felekezeti alapon és stratégiai célok mentén egyaránt igyekezett sikeresen pozicionálni magát.

Kulcsszavak: Ráday, nemzetség, birtoktörténet, házasság, vallás

Kovács Balázs: A „szocreál” és a „szocmodern” határán A Fiastyúk utcai lakótelep építéstörténete

A második világháború után Magyarországon fokozatosan a sztálini modell vált uralkodóvá. Ez az átrendező az élet minden területén elérhető volt. A „munkásosztályt” képviselő Kommunista Párt kényszeriparosítással nagyszabású lakásépítésbe kezdett. Minderre a háború pusztítása miatt volt szükség. A lakótelep-építés Budapest újjáépítésének fő elemévé vált. A főváros XIII. kerületének ipari része alkalmas volt lakóházak építésére. Így került kialakításra a Fiastyúk utca és a Rákos patak által határolt terület „szocreál” stílusban. A világpolitika hatására a „szocialista” stílus 1953-tól fokozatosan visszaszorult, és a költséghatékonyabb „szocmodern” vette át a helyét a tervezésben. A Fiastyúk utcai lakótelep esetében milyen stíluskülönbségek figyelhetők meg, illetve miképpen változtatott a terveken a „történelem”? Módszertanilag a levéltári tervforrásokat leíró eszközzel vettem elemzés alá. Nem volt célom a diktatórikus hatalom építészetre ráerőszakolt stílusainak esztétikai bírálata. A fogalmakat bemutatásszerűen jelenítettem meg, felmutatva a róluk szóló szakmai-közéleti ellentéteket is. Véggkövetkeztetésem, hogy a lakótelep kétféle stílusban épült meg, ám ennek ellenére is egység a városképi jellege. A tanulmány – a célját tekintve – a történettudomány mellett épület- és építéstörténeti kontextusban értelmezhető.

Kulcsszavak: „szocreál”, „szocmodern”, Fiastyúk utcai , építéstörténet, jelentésparadigma

Semsey Enikő: Németország politika- és művelődéstörténetéről az 1951-ben Kelet-Berlinben felállított Sztálin-szobor kapcsán

A tanulmányom célja Németország világháború utáni politika- és művelődéstörténetének rövid bemutatása. A főbb elemeiben megvilágított tartalmi háttér bemutatása után térek rá az 1951-ben Kelet-Berlinben felállított Sztálin-szobor sorsára, amelyen keresztül azt a politikai ideológiát igyekeztem bemutatni, amely hűen tükrözte milyen jelentőséggel bírt szovjet-rendszer a két részre szakadt Németország keleti oldalán. Munkám során a Lukas Verlag "Der Rote Gott- Stalin und die Deutschen" című kötetét használtam, valamint korabeli sajtóforrásokkal dolgoztam. Kutatásomban arra a következtetésre jutottam, hogy a szobor vizuális megfogalmazásként, a mindennapi élet állandó elemeként, fontos- és vitatott-részévé válhatott az 1949-1991 közötti időszakban a német nemzeti identitásnak.

Kulcsszavak: Németország 1945 utáni történelme, Sztálin szobor Kelet-Berlinben, német nemzeti identitás, Szocialista realizmus

Timári Krisztián Attila: A Habsburg Birodalom keleti politikai rendszere és útja az utolsó törökellenes háborúba

A keleti politika II. József császár idejében erősen felértékelődött, mivel a nyugati területszerzés bonyolult diplomáciai és katonai küzdelmek árán sem hozott eredményt. Nagy Katalin és birodalma is hasonlóan hódító szándékot mutatott, így a kapcsolatfelvétel után a közös cél az Oszmán Birodalom legyőzése volt. Az 1780-as évtizedben formálódó szövetségek és események eleinte késleltették a háború kirobbanását, de közös találkozó a két uralkodó között előrevetítettek egy olyan háborút, amire egyik birodalom sem készülhetett fel teljesen. A császár és a cárnő, illetve a szűk körükbe tartozó államférfiak leveleinek bevonásával könnyebben lehet azonosítani a két fél óvatosságát a másik felé, illetve a körvonalazódni látszó hódítások szétesztését. Az események sodrásában és számos kudarc után a keleti politika végül súlyos döntésre kényszerítette a Habsburg Birodalmat. A háború végül elkerülhetetlenné vált és megtörte a viszonylagos békét a keleti területeken.

Kulcsszavak: Diplomácia, Háború, Habsburg Birodalom

Tolnai Gyula: Adalékok Nagykovács történetéhez 1918-1919 között

A tanulmány megírásával célom az volt, hogy az épségben megmaradt levéltári források és a vonatkozó szakirodalom segítségével olyan képet alkossak Nagykovács 1918 és 1919 közötti történetéről, melyből az alábbi témák kikristályosodnak ki előttünk. Mégpedig: hogyan küzd egy mezőváros a túlélésért az I. világháború által okozott társadalmi és gazdasági regressziót követően. Hogyan változik meg a helyzet, amikor a Magyarországi Tanácsköztársaság rendszere a városban is megjelenik, teljesen felborítva az addigi társadalmi és gazdasági status quot, melyen az ezt követő román megszállás nemhogy javít, hanem csak tovább ront. Legvégül pedig, hogy hogyan képes ezek után a város elindulni a konszolidáció útján a Nemzeti Hadsereg egységeinek bevonulását követően.

Kulcsszavak: Helytörténet, társadalomtörténet, gazdaságtörténet, Nagykovács, nagy háború, Osztrózsás forradalom, Tanácsköztársaság, Román megszállás, Nemzeti Hadsereg, Horthy